

Козак І.П.

Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України

ДЕРЖАВА ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Сучасна постмодерна держава в теперішніх умовах суспільного розвитку зазнає мінливості інституційного простору свого функціонування, в результаті чого відбувається зміна суспільно-політичних відносин між суб'єктами публічного управління. Виходячи із цього, держава має володіти сучасним інструментарієм реагування на мінливість умов, загроз та факторів, які позбавляють її інституційної результативності. Окрема увага має належати політичній та державно-управлінській еліті, яка має виступити форпостом для розроблення та утвердження оптимізаційних принципів, запровадження демократичних процедур реалізації публічного управління, які ґрунтуються на результативній практиці зворотного зв'язку органів публічної влади і суспільства та персональної відповідальності суб'єктів прийняття стратегічних рішень.

У межах цієї статті здійснено аналіз держави як активного суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, розкрито її роль у процесах ініціювання та просування відповідних модернізаційно-трансформаційних змін в інституційній системі, охарактеризовано основні компоненти ресурсного забезпечення інституційного потенціалу держави, наведено відповідні інституційні деструкції, характерні для держави у разі її неспроможності ініціювати інституційні зміни, класифіковано засоби реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, систематизовано основні функції держави щодо здійснення модернізаційно-трансформаційної практики діяльності органів публічної влади у різних сферах суспільного життя.

Артикуляція структурно-функціонального аспекту впливу держави на інституційні зміни та інституційний розвиток у сфері публічного управління зумовлює доцільність деталізації їх змісту та запровадження інституційного управління у сфері публічного управління як структурних елементів його функціональної деконструкції, що тим самим закладає перспективи для подальшого розроблення цієї проблематики у контексті сучасної державно-управлінської науки.

Ключові слова: публічне управління, державні інституції, інституційні зміни, інституціоналізація публічного управління, раціоналізація публічного управління, публічна політика, публічний менеджмент, суспільний розвиток, інституційні зміни, політико-адміністративні відносини, політико-правові системи.

Постановка проблеми. Сучасна постмодерна держава в теперішніх умовах суспільного розвитку зазнає мінливості інституційного простору свого функціонування, в результаті чого відбувається зміна суспільно-політичних відносин між суб'єктами публічного управління. Виходячи із цього, держава, аби бути спроможною належно реагувати на відповідні виклики, забезпечувати ефективність публічного управління, має володіти сучасним інструментарієм реагування на мінливість умов, загроз та факторів, які позбавляють її інституційної результативності. Виходячи із цього, на думку Дж. Бьюкенена, держава як «самостійний» суб'єкт ініціювання просування інституційних змін у сфері публічного управління має володіти відповідним ресурсним забезпеченням, яке включає такі компоненти, як:

1) ефективність систем державного і муніципального управління, їх здатність своєчасно й адекватно оцінювати ситуацію, приймати оптимальні рішення;

2) наявність дієвих механізмів «зворотного зв'язку» між громадянським суспільством і державою;

3) адекватна включеність інтересів усіх суспільних груп у політичний процес, щоб виключити деструктивні прояви в суспільно-політичних і владно-політичних відносинах [1, с. 273].

З огляду на це така конструкція ідентифікації держави як суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління передбачає формування цілісного уявлення про її функціональну роль у такому процесі. Це повністю виключає відповідну «епізодичність» діяльності структурних

інституцій, спрямованих на забезпечення балансу взаємодії суб'єктів публічного управління, від діяльності яких залежить результативність його інституційних змін. У такому відношенні окрема увага має належати політичній та державно-управлінській еліті, яка має виступити форпостом для розроблення та утвердження оптимізаційних принципів, запровадження демократичних процедур реалізації публічного управління, які ґрунтуються на результативній практиці зворотного зв'язку органів публічної влади та суспільства та персональної відповідальності суб'єктів прийняття стратегічних рішень.

У контексті цього аналізу окрему увагу варто зосередити на легітимізації державних інститутів управління в умовах просування та реалізації відповідних змін, які б слугували забезпеченню ефективності управління на всіх рівнях, зберігаючи «функціональність ситуації» в умовах зміни цільового вектора функціонування системи. У такому відношенні держава як активний суб'єкт реалізації інституційних змін має блокувати недопустимість виникнення системних криз у життєдіяльності суспільства. У протилежному випадку послаблення позицій держави щодо забезпечення інституційних змін у сфері публічного управління виступатиме інструментом провокування відповідних інституційних деструкцій, до яких традиційно належать:

1) повний параліч управління і функціонування, викликаний індивідуальними стратегіями порятунку;

2) продовження функціонування бюрократії і силових структур у рутинному режимі в очікуванні нових вказівок, що супроводжується відкладанням відповідальних дій і рішень;

3) активна робота з відновлення державності з перевищенням передбачених законом повноважень [2, с. 1139].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на це держава як суб'єкт реалізації інституційних змін у сфері публічного управління має передбачати необхідність оптимального поєднання сталості інститутів функціонування держави та стабільну динамічність їх розвитку відповідно до запитів суспільної практики. Виходячи із цього, важлива роль держави артикулюється для апарату органів публічної влади, на який покладається функціональне зобов'язання професійної діяльності відповідно до умов критичної ситуації щодо прийняття «адекватних стратегічних рішень». Саме державно-управлінський апарат у такому відношенні, аби гаранту-

вати оптимізаційну синергію інституційних змін у сфері публічного управління, має слугувати стабілізації ситуації сталого функціонування інститутів держави та налагодження їх зворотної взаємодії із громадськістю. Аналізуючи саме такий контекст суб'єктного статусу функціонування держави щодо реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, окрему увагу варто приділити ідентифікації її спроможності у відстоюванні суспільних благ. Саме тому, на думку Г. Браєн, державу доцільно передусім розглядати як організацію, яка створює фундаментальні колективні блага у формі продукування відповідних засобів, які мають слугувати реалізації інституційних змін, покликаних гарантувати сталість взаємодії суспільства та органів публічної влади. До таких засобів учений відносить: 1) закони і процедури їх дотримання (громадський правопорядок); суспільні блага і послуги, які не можуть бути створені в приватному секторі (дороги, послуги охорони здоров'я та освіти і т.п.); 2) регулювання та координацію економічного життя в разі виникнення «провалів ринку» [3, с. 14]. У такий спосіб ідеться про функціональну спроможність держави виконувати свої традиційні функції щодо запровадження інструментів реалізації публічної політики.

Надзвичайно важливою умовою у результативній діяльності держави щодо реалізації інституційних змін у сфері публічного управління є реалізація «суспільно корисних цілей, які б перетворювались на індивідуальний мотив поведінки державних агентів» [2, с. 270]. У такий спосіб будь-яка реконструкція, в тому числі інституційна, яка пропонується державою, має базуватись на врахуванні ціннісно-мотиваційного складника інтересів суспільства. Це зумовлено тим, що цільова функція держави, яка спрямована на реалізацію владних повноважень щодо інтересів громадян та бізнесу, перестає бути зовнішньою інституцією, перетворюючись на органічний складник спрямування їх діяльності на «соціально-продуктивні» цілі забезпечення ефективності публічного управління. У такому відношенні надзвичайно важливо враховувати складний методологічний аспект, який стосується виникнення «надлишковості» ресурсних повноважень держави щодо виключної реалізації позитивних цілей держави. За відповідних умов держава здобуває можливість ініціювати й просувати інституційні зміни, які не кореспондуються з інтересами суспільства, а тому реєструє стратегічних рішень, які приймаються її інсти-

зудцями, спрямований на збереження власної інституційної стабільності її функціонування.

Постановка завдання. Метою цієї статті є здійснення аналізу держави як активного суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління. Досягнення цієї мети зумовлює вирішення відповідних завдань, а саме: розкрити її роль у процесах ініціювання та просування відповідних модернізаційно-трансформаційних змін в інституційній системі, охарактеризувати основні компоненти ресурсного забезпечення інституційного потенціалу держави, виявити інституційні деструкції, характерні для держави у разі її неспроможності ініціювати інституційні зміни, класифікувати засоби реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, систематизувати основні функції держави щодо здійснення модернізаційно-трансформаційної практики діяльності органів публічної влади у різних сферах суспільного життя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Держава за умови «опіки» власним ресурсним потенціалом виявляється неспроможною декларувати розширення політичної ренти, а тому її агенти опиняються в ситуації монадологічного функціонування. Таке функціонування характеризує звужений внутрішній спектр діяльності держави, позбавлений спрямованості на зовнішні інституції. За відповідних умов держава, зберігаючи традиційні структурні й функціональні можливості, опиняється в ситуації обслуговування груп громадян з особливими інтересами, які слугують інституційному зміцненню держави, тоді як інтереси інших груп залишаються поза її впливом. Саме тому, на думку Ф. Фукуями, аби забезпечити результативність впливу держави на ініціювання відповідних інституційних змін, її діяльність має «детермінуватися» впливом з боку трьох основних суб'єктів: самих державних агентів, які використовують владу в інтересах максимізації ренти; виборцями, зацікавленими в колективних благах; групами з особливими інтересами» [4, с. 111]. З огляду на це держава, аби виступати активним суб'єктом ініціювання результативних інституційних змін у сфері публічного управління, має продукувати «матеріалізацію» соціальних продуктів, які слугують реалізації загальносуспільних благ. Ресурсна можливість держави за відповідних умов визначається її різнонаправленістю щодо охоплення «комбінації різних інтересів, ієрархізованих відповідно до владного потенціалу та інтересів суспільства» [5, с. 604]. Такий конструкт свідчить про те, що держава, опиняючись у ситуації

конкурентних умов з іншими суб'єктами публічного управління, найбільшою мірою керується соціальною мотивацією на запровадження інституційних змін в інтересах усього суспільства.

Дотримуючись такого технологічного конструкту діяльності держави щодо реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, доцільно виходити із дотримання нею відповідних умов, які гарантують ефективність впливу на неї громадянського суспільства. У такому разі йдеться про тотальне підпорядкування діяльності державних інститутів суспільству, за яким єдиним залишається активна структурно-функціональна роль продукування необхідних інституційних змін у сфері публічного управління. До таких умов Д. Нортм запропоновано віднести:

– *створення попиту на послуги державних агентів у формі надання пільгових умов ведення бізнесу, що є основним та безпосереднім джерелом прибутку (така умова передбачає створення такого інституційного середовища, яке зорієнтоване на продуктивну діяльність, яка заохочує стимули ренторієнтованої поведінки держави);*

– *відсутність спроможності окремих громадян здійснювати контроль над державними організаціями, де переваги громадян виявляються не лише у ході виборів, але й у результаті постійно діючих конкуруючих груп з особливими інтересами, які доводять такі переваги до держави (йдеться про існування відповідних сполучних груп між суспільством та державою, які володіють відповідною мотивацією, завдяки колективним діям спроможні здійснювати організований вплив на державу);*

– *наявність незалежної судової влади як основи сучасної політичної демократії (йдеться про запровадження незалежних судових процедур як гарантії від виникнення анархії та державного свавілля, що тим самим створює несучу конструкцію політичної системи, яка блокує можливість зловживання владою);*

– *встановлення суспільно необхідного порядку влади, який обмежується переважно заходами інституційного порядку (у різних сферах суспільного життя виявляється не досить встановлення ефективної влади, оскільки її результативність визначається спроможністю гарантувати високу якість соціальних благ) [6, с. 333–334].*

Наведені вище умови ставлять питання про функціональну корисність держави для суспільства у напрямі ініціювання та реалізації інституційних змін у сфері публічного управління. Держава як суб'єкт реалізації інституцій-

них змін у сфері публічного управління також має бути спрямована на урівноваження позицій інститутів, які продукують інструментарій забезпечення потреб громадян. Аби гарантувати результативність інституційних змін, держава має здійснювати політику попередження «провальних ідей», заточених під реалізацію внутрішньоінституційних інтересів відповідних суб'єктів. Саме тому в такому відношенні окрему увагу варто приділити аналізу шляхів формування «спільно-розподільних відносин» між державою та суспільством як основними суб'єктами реалізації інституційних змін у сфері публічного управління. Це відповідним чином дасть змогу визначити методологічну перспективу структурно-функціонального впливу держави та окремо суспільства на процеси ініціювання та реалізації практики інституційних змін у сфері публічного управління. З огляду на це держава як суб'єкт реалізації інституційних змін є уособленням форми «спільно-розподільних відносин», яка ілюструє структурну діяльність органів публічної влади, що перебуває в детермінованій залежності від інтересів громадянського суспільства.

У межах аналізу діяльності держави як суб'єкта реалізації інституційних змін, який є уособленням «спільно-розподільних відносин», доцільно виходити із самої генези розуміння інститутів, які є «конкретною формою реалізації спільно-розподільних відносин, які формуються у процесі спільно-розподільної праці» [7, с.101]. У такому разі йдеться про органічну єдність діяльності інституцій, які розподілені між собою відмінністю функцій, а також про міжінституційну єдність між державою та суспільством, які мають спільну генеалогічну мету, однак різний інструментарій її реалізації. Такий контекст розуміння структурно-функціональної ролі держави як суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління свідчить про поєднання індивідуальних дій кожним із його суб'єктів заради реалізації загальносуспільного інтересу. Інституційні зміни, ініційовані державою й підтримані інститутами громадянського суспільства, формують технологічний каркас суспільства, спроможний знімати локальні суперечності у сфері публічного управління. Досягнення певної комплементарності у стосунках між державою та суспільством є запорукою паритетності підтримки інституційних змін незалежно від суб'єктності їх ініціювання.

Держава, ініціюючи й забезпечуючи реалізацію відповідних інституційних змін у сфері

публічного управління, має передусім виходити із спроможності побудувати відповідний каркас стабільності його функціонування з урахуванням внутрішньокорпоративних та зовнішньоцільових інтересів. У такому контексті зміна інституційного вектора систем публічного управління закладає нову органіку для розуміння функціонального змісту результативності інститутів. На підтвердження цього Ч. Вольф указав на необхідність розуміння під ним «своєрідного каркасу, який поєднує всі цеглини у суспільну будівлю та надає їм соціальний характер» [8, с. 321]. Саме інститути держави та структурна зміна форм їх функціонування формують новий суспільний устрій, який задає новітні правила та нормативи для функціонування сфер публічного управління. Це тим самим закладає нову генезу для функціонування й самої держави, яка, забезпечуючи відповідні інституційні зміни у сфері публічного управління, закладає принцип комплементарності для діяльності його суб'єктів.

Держава, визначаючи відповідні «правила гри» для суб'єктів публічного управління, формує відповідний інституційний простір для результативної діяльності органів публічної влади та суспільства в умовах зміни їх цільових векторів функціонування. Виходячи із цього, артикуляція активної ролі держави як суб'єкта реалізації інституційних змін дає змогу розуміти під ним «інституційного регулятора» відповідних відносин, які формуються у процесі запровадження відповідних змін діяльності певних інститутів публічного управління. З огляду на це держава як інституційний суб'єкт з реалізації відповідних інституційних змін являє собою «самостійну інституційну структуру, тобто сукупність інститутів (норм, правил, організацій), а також зв'язків між ними» [9, с. 131]. Такий конструкт інституційного забезпечення держави дає змогу ідентифікувати її як сукупність органів публічного управління, які забезпечують реалізацію публічної політики. У такий спосіб, ініціюючи відповідну зміну у інституційному середовищі, держава вимушена відігравати роль активного інституційного суб'єкта, який має задавати відповідні методологічні рамки. Це свідчить про те, що держава, «виробляючи відповідні інститути, зокрема формальні норми та правила», створює технологічні інструкції, закріплені у формі законів, які мають регулювати інституційний простір в умовах зміни його якісних та кількісних показників [9, с. 131].

У межах цього дослідження окрему увагу варто також приділити структурній ролі держави, яка

має здійснювати відповідний контроль за певними «соціальними трансакціями», які відбуваються у сфері публічного управління. Це безпосередньо стосується того, наскільки інституційний простір в умовах зміни його структурно-функціонального наповнення забезпечує дотримання контрактної взаємодії держави та суспільства. У цьому контексті йдеться про те, наскільки система публічного управління як форма реалізації відповідного інституційного простору відповідає ціннісним установкам держави, методологічним прийомам, які слугують збереженню стабільності взаємодії суспільства та держави. При цьому доцільно виходити із розуміння «інституційного середовища як сукупності системоутворюючих інститутів, що, з одного боку, є результатом діяльності інститутів у формі законів, заходів державної політики, а з іншого – вона сама накладає обмеження на діяльність держави» [10, с. 411]. У такому разі йдеться про певне розбалансування інституційного середовища як результату декларативного впливу держави на функціонування публічного управління. З огляду на це активна роль держави як суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління вимагає від неї «забезпечення та підтримання рівноваги інтересів, створення ефективних інститутів, які б забезпечували результативність публічної політики та контроль за її якістю в умовах деконструкції стратегій сталого розвитку» [11, с. 8].

Виходячи із такого аспекту аналізу держави як активного суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, окрему увагу також варто приділити структурно-функціональній ідентифікації держави як інституційного суб'єкта. На підтвердження методологічної доцільності артикуляції такого аспекту заслуговує концепція Е. Метча, в межах якої класифіковано основні функції держави як інституційного суб'єкта щодо забезпечення відповідних змін у діяльності органів публічної влади. До таких функцій, на його думку, належать такі як:

- *інституціоналізація* (проявляється через створення та формальне закріплення інститутів – законів, суспільних норм та правил, традицій управління і т.п., а також у формуванні «правил гри» – системоутворюючих інститутів);

- *інституціонально-регулююча* (державою законодавчо регулює взаємодію інших інституційних суб'єктів (домогосподарств, фірм, державних закладів і т.д.), створюючи єдине правове поле);

- *інституціонально-координуюча* (здійснюється шляхом «дозованого» державного втру-

чання в економіку з метою забезпечення найбільш ефективного функціонування ринкових структур та взаємодії суб'єктів ринку, а також зниження трансакційного навантаження);

- *інституціонально-розподільча* (полягає в установленні та розподілі ролей, зобов'язань та відповідальності, підтриманні балансу інтересів, а також у рівномірному забезпеченні всіх інституціональних суб'єктів необхідною інформацією і відповідно скороченні інформаційної недостатності);

- *інституціонально-орієнтуюча* (державою визначає вектор розвитку національної економіки, соціальної системи, правових та інших сфер, ініціює відповідні заходи державної політики, зокрема, у сфері економіки);

- *інституціонально-стимулююча* (проявляється у створенні дієвих механізмів державної підтримки, які стимулюють ефективне функціонування різних галузей та окремих суб'єктів господарювання (наприклад, підтримка інноваційних секторів економіки, створення бізнес-інкубаторів, видача пільгових кредитів на розвиток малого бізнесу та ін.);

- *інституціонально-стабілізуюча* (державою покликана формувати сталі умови взаємодії суб'єктів національної економіки, зокрема, шляхом проведення заходів з оздоровлення виробництва, які зазнають стагнації, мінімізації ризиків здійснення економічної діяльності, подолання кризових тенденцій та забезпечення цілісності економічної системи) [12, с. 33–34].

Саме ці функції досить чітко ілюструють інституціоналізацію держави у різних сферах суспільного життя та її безпосередній вплив на реалізацію відповідних інституційних змін у сфері публічного управління, яка покликана виступати стабілізуючим фактором для сталості розвитку держави в умовах зміни цільових та технологічних факторів її функціонування. З огляду на це основним призначенням держави як суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління є формування відповідної цілісності діяльності інститутів публічного управління. При цьому варто виходити також із розуміння публічного управління як інституційної системи, основною властивістю якої є спроможність трансформації (зміни традиційних інститутів, які забезпечують функціонування держави) у просторі та часі. На підставі цього постає доцільність чіткого розуміння того, наскільки інституційні зміни у сфері публічного управління, ініційовані державою, є сервісно-орієнтованими, слугуючи

підвищенню якості її функціонування. Це свідчить про те, що інституційна зміна у сфері публічного управління як органічний складник сталого функціонування держави є порядковим складником унормування її інституційного простору. Саме тому держава, ініціюючи й просуваючи відповідні зміни у діяльності інститутів сфери публічного управління, закладає необхідні формальні (прийняття чи зміна законодавства) та неформальні (зміна ціннісних пріоритетів діяльності інститутів, оновлення принципів, запровадження нової ідеології) зміни, які слугують стабілізуючою умовою ефективного розвитку держави.

У контексті аналізу держави як інституційного суб'єкта та суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління окрему увагу також варто приділити дослідженню мотивації держави щодо ініціювання й просування відповідних змін, покликаних утвердити новітній порядок діяльності органів публічної влади й функціонування публічної сфери держави. На думку Дж. Ходжсона, держава, ініціюючи відповідні інституційні зміни у сфері публічного управління, закладає «новітній порядок діяльності» для органів державної влади, а отже, і для забезпечення її стратегічного розвитку. У такий спосіб ініційовані державою інституційні зміни, змінюючи традиційну динаміку державного та суспільного порядку життєдіяльності суспільства, забезпечують докорінну деконструкцію інституційної системи держави загалом. На підставі цього вченим ідентифіковано основні елементи інституційної системи, які зазнають зміни в умовах реалізації державою її активної трансформаційно-модернізаційної позиції. До таких елементів ним віднесено: а) запозичення та трансплантацію окремих інститутів (формальних норм та правил); б) створення нових інститутів (установ та підрозді-

лів у структурі апарату державного управління [13, с. 29]. Такі елементи інституційної системи, забезпечуючи її трансформацію, носять як стабілізуючий, так і дестабілізуючий характер. Це свідчить про те, що держава, просуваючи відповідні новації інституційних змін, має чітко враховувати методологію їх запровадження, виходячи із того, наскільки це забезпечує реформаційно-модернізаційну синергію для сфери публічного управління та трансформаційно-еклектичну, не гарантуючи підвищення відповідної якості її функціонування.

Висновки. Таким чином, здійснений нами аналіз держави як активного суб'єкта реалізації інституційних змін у сфері публічного управління дав змогу охарактеризувати її роль у процесах ініціювання та просування відповідних модернізаційно-трансформаційних змін в інституційній системі, на підставі цього охарактеризовано основні компоненти ресурсного забезпечення інституційного потенціалу держави, наведено відповідні інституційні деструкції, характерні для держави у разі її неспроможності ініціювати інституційні зміни, класифіковано засоби реалізації інституційних змін у сфері публічного управління, систематизовано основні функції держави щодо здійснення модернізаційно-трансформаційної практики діяльності органів публічної влади у різних сферах суспільного життя. Артикуляція структурно-функціонального аспекту впливу держави на інституційні зміни та інституційний розвиток у сфері публічного управління зумовлює доцільність деталізації їх змісту та запровадження інституційного управління у сфері публічного управління як структурних елементів його функціональної деконструкції, що тим самим закладає перспективи для подальшого розроблення такої проблематики у контексті сучасної державно-управлінської науки.

Список літератури:

1. Бьюкенен Дж. Границы свободы. Между анархией и Левиафаном. Нобелевские лауреаты по экономике. Москва : Таурис Альфа, 2017. С. 270–276.
2. Dosi G. Sources, Procedures, and Microeconomic Effects of Innovation. *Journal of Economic Literature*. 2018. Vol. 26. Pp. 1120–1171.
3. Bridging infrastructure gaps. Has the world made progress? Mckinsey Global Insitute. 2018, October. 18 p.
4. Фукуяма Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке. Москва : АСТ: АСТ МОСКВА: Хранитель, 2007. 220 с.
5. Хиллман А. Государство и экономическая политика. Москва : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2009. 879 с.
6. North D. Economic performance through Time. *American Economic Review*, 2014, vol. 84, No. 3, June, pp. 300–361.
7. Olson V. Power and Prosperity: outgrowing communism and capitalist dictatorships. New York : Basic books, 2010. 225 p.
8. Wolf Ch. Jr. Markets or Governments. Choosing Between Imperfect Alternatives. London, Cambridge, Ma. : The MIT Press, 2018. 734 p.

9. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / Под ред. д-ра экон. наук А.А.Грищенко. Харьков : Форт, 2018. 928 с.
10. Фуруботн Э.Г., Рихтер Р. Институты и экономическая теория: Достижения новой институциональной экономической теории. Санкт-Петербург : Из-во СПбГУ, 2005. 702 с.
11. Goodhart C.A.E. The Changing Role of Central Banks. *BIS Working Papers*. 2019. No. 326. Pp. 8–9.
12. Mattich A. End of Central Banking's Golden Age. *The Wall Street Journal*. 2011. Jan. 31. Pp. 29–57.
13. Ходжсон Дж. Что такое институты? *Вопросы экономики*. 2017. № 8. С. 28–48.

Kozak I.P. THE STATE AS A SUBJECT OF IMPLEMENTATION OF INSTITUTIONAL CHANGES IN THE SPHERE OF PUBLIC ADMINISTRATION

The modern post-modern state in the current conditions of social development is changing in the institutional space of its functioning, resulting in a change of social and political relations between the subjects of public administration. Accordingly, the state should have a modern toolkit for responding to the variability of conditions, threats and factors that deprive it of its institutional effectiveness. A specific emphasis should be placed on the political and public administrative elite, which should act as an outpost for the development and adoption of optimization principles, the introduction of democratic procedures for the implementation of public administration, which are based on the effective practice of feedback from public authorities and society and the personal responsibility of entities strategic decisions.

Within the framework of this article, the analysis of the state as an active subject of implementation of institutional changes in the sphere of public administration is carried out, its role in the processes of initiation and promotion of relevant modernization and transformation changes in the institutional system is revealed, the main components of state resources of the institutional capacity of the state are described, the corresponding institutional structures are described the nature of the state in the event of its inability to initiate institutional changes, classified means of implementing institutional changes in the spheres public administration systematically the basic functions of the state to modernization, transformation practices of public authorities in various spheres of public life.

The articulation of the structural and functional aspect of the influence of the state on institutional changes and institutional development in the field of public administration makes it expedient to detail their content and introduce institutional management in the field of public administration as structural elements of its functional deconstruction, thereby provides the prospects for further elaboration of the given context public administration science.

Key words: *public administration, public institutions, institutional changes, institutionalization of public administration, rationalization of public administration, public policy, public management, social development, institutional changes, political and administrative relations, political and legal systems.*